УТВЪРЖДАВАМ,

ЗАМ.-РЕКТОР ПО НИД: /п/

/доц. д-р Мария Воденичарова/

ИЗПИТНА ПРОГРАМА

за конкурс за докторантура в УНСС
по специалност „Икономика и управление“
(Предприемачество)

Част I. Изпитни теми (модул I от писмения конкурсен изпит)

1. Предприемачеството като двигател на социално-икономическото развитие и бизнес дисциплината на XXI-ви век. Проявления на предприемаческата дейност в различни географски, икономически, социални и културни контексти
2. Класически и съвременни теории за предприемачеството. Приносите на Йозеф Шумпетер и Питър Дракър
3. Специфични видове предприемачество – социално, женско, младежко, трансгранично, глобално, арт и креативно, корпоративно
4. Фамилен бизнес – същност и роля. Управление на процеса на приемственост и унаследяване във фамилния бизнес
5. Фигурата на съвременния бизнес предприемач: роля, профил и поведение
6. Предприемаческият процес: бизнес среда, анализ на проблемите и възможностите за нов бизнес. Генериране и избор на идея за стартиране на нов бизнес
7. Разработване на бизнес план за ново предприятие – структура и дейности по елементи на плана
8. Малките и средните предприятия като резултат от предприемаческия процес – специфика, класификация, решавани задачи
9. Финансиране и кредитиране на МСП
10. МСП в мрежовата икономика. Участие на МСП в бизнес мрежи и партньорства
11. Нормативна, институционална, програмна и техническа подкрепа за МСП
12. Управление на МСП. Специфични характеристики на управлението в първата година след старта и във фазата на зрялост
13. Управление на растежа в МСП
14. Стратегическо управление в МСП. Типология на стратегиите, най-често използвани от МСП
15. МСП в трудни условия: кризи, оцеляване, фалит/банкрут. Особености, индикатори, мерки за противодействие и справяне
16. Интернационализация на предприемаческата дейност и МСП

Част II. Форми на провеждане на конкурсния изпит, примерни теми за модул II от писмения конкурсен изпит и критерии за оценяване

Конкурсният изпит по специалността се състои от две части – писмен и устен, с отделни оценки за всяка част. Писменият конкурсен изпит от своя страна се състои от два модула:

- Модул I. Развиване на писмена тема от изпитната програма
- Модул II. Написване на научно есе

Темите се подбират на случаен принцип непосредствено преди конкурсния изпит на мястото на неговото провеждане.

Продължителността на конкурсния изпит (в частта писмен изпит за модул I и модул II) е четири астрономически часа. Оценките от писмения изпит се оповестяват в деня на неговото провеждане до два часа след приключване на изпита.

Устният изпит се провежда след оценяване на писмените работи и е с продължителност до 15 минути на изпитван кандидат-докторант.

Обхватът на въпросите, задавани при устния изпит, не може да излиза от рамките на оповестената изпитна програма.

Примерни теми за модул II – написване на научно есе

1. Личностни и поведенчески характеристики и решение да се стартира собствен бизнес
2. Фактори на средата, насърчаващи предприемачеството
3. Подходи в разкриването, създаването и оценката на предприемачески възможности
4. Традиционни и нетрадиционни подходи за финансиране на нов бизнес
5. Роля и значение на фамилния бизнес
6. Предприемаческа дейност в арт и креативните индустрии
7. Възможности за растеж на бизнеса и избор на стратегия за растеж
8. Влияние на глобализацията върху предприемаческата дейност в България
9. Роля на научните и технологични инкубатори, центрове и паркове в създаването на технологични предприятия с потенциал за бърз растеж

Методика за оценяване

Критерии за оценяване и формиране на крайна оценка

1.1. Критерии за оценяване на писмена тема (първи модул):

1.1.1. Представяне на логическата връзка между основната тема и подтемите;

1.1.2. Посочване на водещи изследователи по проблема;

1.1.3. Познаване на актуални научни изследвания;

1.1.4. Ясно и добре структурирано извеждане на теза;

1.1.5. Представяне на дефиниции и сравнителен анализ на сродните и различни елементи в техните характеристики;

1.1.6. Обосноваване на тезата;

1.1.7. Критичен обзор на работата на водещи изследователи;

1.1.8. Актуални проекции на темата в предприемаческата дейност;

1.1.9. Акцент върху фактологическата и логическата аргументация, подкрепена с подходящи примери;

1.1.10. Изводи, направени въз основа на собствен опит или чужди изследвания

Оценката на писмената тема се формира посредством използване на оценки по всеки от изброените по-горе критерии от две (2) до шест (6) със съответната тежест, както следва:

Критерий	Относителна тежест
1.1.1	10%
1.1.2	10%
1.1.3	10%
1.1.4	10%
1.1.5	10%
1.1.6	10%
1.1.7	10%
1.1.8	10%
1.1.9	10%
1.1.10	10%

1.2. Критерии за оценяване на научното есе (втори модул):

1.2.1. Формулировка на авторова теза по разглеждания проблем;

1.2.2. Научна аргументация, включваща разглеждането на различни (противоположни) гледни точки;

1.2.3. Структурна композиция на есето;

1.2.4. Логична последователност и свързаност между отделните структурни единици;

1.2.5. Използвана лексика;

1.2.6. Аргументация на оценъчните съждения;

1.2.7. Езиков стил и яснота.

Оценката на научното есе се формира посредством използване на оценки по всеки от изброените по-горе критерии от две (2) до шест (6) със съответната тежест, както следва:

Критерий	Относителна тежест
1.2.1	20%
1.2.2	20%
1.2.3	20%
1.2.4	10%
1.2.5	10%
1.2.6	10%
1.2.7	10%

1.3. Критерии за оценяване на устния изпит и относителни тежести:

1.3.1. Съдържателност на отговорите – знания, позовавания, аргументи – 70%

1.3.2. Начин на отговаряне – 30%.

Крайната оценка се изчислява като средно претеглена величина между оценките от двата модула на писмения изпит и устния изпит в съотношение 1:1:1.

ЛИТЕРАТУРА

А. Основна

1. Висема, Х., *Управление чрез малки структурни единици,* БАРМП, София, 1998.
2. Георгиева, С., Георгиева, С., Давидков, Цв., Йорданова, Д., Коларов, К., Пенчев, П., Симеонова-Ганева, Р., *История на българското предприемачество*, ИАНМСП, С., 2022. https://www.sme.government.bg/uploads/2023/01/Bulg.Hist.Etrepr..pdf
3. Тодоров, К., Коларов, К., Керезиев, Ил., Велева, Й., *Ръководство за управление на унаследяването в българските семейни предприятия*. Издателски комплекс – УНСС, С., 2012.
4. Михалкова, Л., *Психология на предприемаческата дейност*, УИ „Стопанство"С., 2010.
5. Портер, М., *Конкурентното предимство на нациите*. Изд. „Класика и стил", С., 2004.
6. Тодоров, К., *Бизнес предприемачество,* I и II част, БАРМП, С., 2011.
7. Тодоров, К., *Бизнес предприемачество*, II-ро прераб. и доп. издание, БАРМП, С., 2015. 8. Тодоров, К., *9 бизнес плана за стартиране на собствен бизнес*, трето издание, Сиела, С., 2001.
9. Тодоров, К. (ред.), *Основи на дребния бизнес,* II-ро прераб. и доп. издание, "Некст", С., 2005.
10. Тодоров, К, *Стратегическо управление в малките и средните фирми*, I и II том, Сиела, С., 2001.
11. Фламхолц, Е, Ив. Рандъл, *Болки на растежа. Изграждане на устойчиво успешни организации*, ИК „МаК", С., 2017.
12. Dentchev, N., Marin, J. R., Ortuno, C. A., & Outsios, G., *Social entrepreneurship and vulnerable social groups*. The National and Kapodistrian University of Athens, 2022.

Б. Допълнителна (насочена към модул II)

1. Bridge, S., K. O'Neill, F. Martin, *Understanding Enterprise, Entrepreneurship and Small Business,* Third Edition, Palgrave Macmillan Press, London, 2009.
2. Burns, P., *Corporate Entrepreneurship. Building the Entrepreneurial Organization,* Second Edition, Palgrave Macmillan Ltd., New York, 2008.
3. Frederick, H., O'Connor, A., & Kuratko, D. F., *Entrepreneurship: Theory, Process, Practice,* Fourth Edition: Cengage AU, 2016.
4. Hisrich, R., Peters, M., Shepherd, D., *Entrepreneurship,* Tenth Edition: McGraw-Hill Education, 2017.
5. Poza, E., *Family Business,* 3rd ed., Mason, OH: South-Western Cengage Learning, 2010.
6. Todorov, K. and Smallbone, D. (eds.), *Handbook of Research on Strategic Management in Small and Medium Enterprises: Theory and Practice*, New York, USA: IGI Global, 2014.
7. Papers from the BAMDE Conference Proceedings, BAMDE, Sofia, 2007, 2009, 2012, 2014, 2015, 2017, 2018, 2019.

РЪКОВОДИТЕЛ НА КАТЕДРА „ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО": /п/

/доц. д-р Костадин Коларов/